บทที่ 5
ผลการสำรวจความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐ

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา รวม 166 ตัวอย่างใน 9 อำเภอ ของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ปัตตานี	52	31.3	31.3	31.3
ยะลา	54	32.5	32.5	63.9
นราธิวาส	60	36.1	36.1	100.0
Total	166	100.0	100.0	

จำแนกเป็นรายอำเภอ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
เมืองปัตตานี	18	10.8	10.8	10.8
ยะหริ่ง	18	10.8	10.8	21.7
หนองจิก	16	9.6	9.6	31.3
เมืองยะลา	18	10.8	10.8	42.2
รามัน	18	10.8	10.8	53.0
ยะหา	18	10.8	10.8	63.9
เมืองนราธิวาส	18	10.8	10.8	74.7
ระแงะ	23	13.9	13.9	88.6
ตากใบ	19	11.4	11.4	100.0
Total	166	100.0	100.0	

สังกัดของเจ้าหน้าที่รัฐผู้ให้ข้อมูล

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	3	1.8	1.8	1.8
เจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยตำบล	24	14.5	14.5	16.3
พัฒนากรประจำตำบล	31	18.7	18.7	34.9
ครู	25	15.1	15.1	50.0
ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล	23	13.9	13.9	63.9
เจ้าหน้าที่ตำรวจ	33	19.9	19.9	83.7
เจ้าหน้าที่ทหาร	26	15.7	15.7	99.4
นิติกร	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

อายุ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
15 ปี - 25 ปี	32	19.3	19.3	19.9
26 ปี - 35 ปี	49	29.5	29.5	49.4
36 ปี - 45 ปี	49	29.5	29.5	78.9
45 ปี ขึ้นไป	35	21.1	21.1	100.0
Total	166	100.0	100.0	

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ชาย	110	66.3	66.3	66.3
หญิง	56	33.7	33.7	100.0
Total	166	100.0	100.0	

ศาสนา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
พุทธ	104	62.7	62.7	62.7
อิสลาม	62	37.3	37.3	100.0
Total	166	100.0	100.0	

การศึกษา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
สายสามัญ	140	84.3	84.3	84.3
สามัญและศาสนา	26	15.7	15.7	100.0
Total	166	100.0	100.0	

2. ความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่

2.1 ความเห็นเจ้าหน้าที่รัฐต่อสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
ดีขึ้นมาก	5	3.0	3.0	3.6
ดีขึ้น	21	12.7	12.7	16.3
เหมือนเดิม	69	41.6	41.6	57.8
เลวลง	46	27.7	27.7	85.5
เลวลงมาก	24	14.5	14.5	100.0
Total	166	100.0	100.0	

ความเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐต่อสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่

เห็นว่าสถานการณ์เหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 41.6 สาเหตุเพราะไม่เข้าถึงปัญหาที่แท้จริง ประชาชนขาดบทบาทในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเอง ไม่กล้าแสดงออก เพราะหวาดระแวงเจ้าหน้าที่รัฐและแนวร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดน รวมทั้งการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ของฝ่ายตรงข้าม

สถานการณ์เลวร้ายลง ร้อยละ 27.7 สาเหตุเพราะมีการทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและชาวบ้านมากขึ้น รวมทั้งมีการทำลายทรัพย์สิน พืชสวน ผลไม้ ต้นยางพารา ต้นลองกอง ชาวบ้านกลัวการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งที่สงสารแต่ไม่กล้าช่วยเพราะไม่อยากเดือดร้อน

เมื่อจำแนกตามศาสนา พบว่าเจ้าหน้าที่ไทยพุทธมีความเห็นว่าสถานการณ์ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเหมือนเดิม ร้อยละ 35.6 และเลวลงและเลวลงมากถึงร้อยละ 47.2 เจ้าหน้าที่ไทยมุสลิมมีความเห็นว่าสถานการณ์ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเหมือนเดิม ร้อยละ 51.6 และเลวลงและเลวลงมากถึงร้อยละ 33.8 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ไทยพุทธมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่า ข้าราชการมุสลิม

3. ความเห็นต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ต่อชุมชน ต่อผู้นำและต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 ความยุติธรรม เจ้าหน้าที่รัฐยังมีความไม่แน่ใจร้อยละ 42.2 เห็นว่าดีขึ้นร้อยละ 38.6 เพราะแต่ก่อนจับแบบไม่สนใจใคร ไม่มีหลักฐาน แต่ตอนนี้รัดกุมทางกฎหมายมากขึ้น

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	3	1.8	1.8	1.8
ดีขึ้นมาก	14	8.4	8.4	10.2
ดีขึ้น	64	38.6	38.6	48.8
ไม่แน่ใจ	70	42.2	42.2	91.0
เลวลง	9	5.4	5.4	96.4
เลวลงมากขึ้น	6	3.6	3.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.2 เจ้าหน้าที่รัฐ เห็นว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐดีขึ้นร้อยละ 62.0 เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น และมีความเป็นกันเอง ยังไม่แน่ใจว่าดีขึ้นเพียงร้อยละ 19.9 เพราะบางคนก็ดี บางคนก็ไม่ดี ไม่สามารถวัดกันได้

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	4	2.4	2.4	2.4
ดีขึ้นมาก	21	12.7	12.7	15.1
ดีขึ้น	103	62.0	62.0	77.1
ไม่แน่ใจ	33	19.9	19.9	97.0
เลวลง	4	2.4	2.4	99.4
เลวลงมากขึ้น	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.3 เห็นว่าการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.4 ที่ไม่แน่ใจคิดเป็นร้อยละ 26.5 เพราะเจ้าหน้าที่รัฐบาลคนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ด้านสิทธิถือว่ารัฐให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	3	1.8	1.8	1.8
ดีขึ้นมาก	25	15.1	15.1	16.9
ดีขึ้น	87	52.4	52.4	69.3
ไม่แน่ใจ	44	26.5	26.5	95.8
เลวลง	5	3.0	3.0	98.8
เลวลงมากขึ้น	2	1.2	1.2	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.4 เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของทหารดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 49.4 เพราะมีความเป็นกันเองดี พูดจาสุภาพ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจดีขึ้นร้อยละ 51.2 เพราะทั้งตำรวจ ทหารมีความเป็นกันเองดี พูดจาสุภาพ การปฏิบัติหน้าที่ของปลัดอำเภอ นายอำเภอดีขึ้นร้อยละ 56.0 เพราะให้ความเอาใจใส่ต่อข้าราชการ แต่ไม่มีอำนาจปฏิบัติ ต้องขึ้นกับตำรวจ ทหาร

การปฏิบัติหน้าที่ของทหาร

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	4	2.4	2.4	2.4
ดีขึ้นมาก	29	17.5	17.5	19.9
ดีขึ้น	82	49.4	49.4	69.3
ไม่แน่ใจ	43	25.9	25.9	95.2
เลวลง	4	2.4	2.4	97.6
เลวลงมากขึ้น	4	2.4	2.4	100.0
Total	166	100.0	100.0	

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	4	2.4	2.4	2.4
ดีขึ้นมาก	22	13.3	13.3	15.7
ดีขึ้น	85	51.2	51.2	66.9
ไม่แน่ใจ	43	25.9	25.9	92.8
เลวลง	11	6.6	6.6	99.4
เลวลงมากขึ้น	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

การปฏิบัติหน้าที่ของปลัดอำเภอ นายอำเภอ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
ดีขึ้นมาก	32	19.3	19.3	19.9
ดีขึ้น	93	56.0	56.0	75.9
ไม่แน่ใจ	39	23.5	23.5	99.4
เลวลง	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.5 ด้านนโยบายแก้ปัญหาของรัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐร้อยละ 39.2 ยังไม่แน่ใจในนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล และร้อยละ 38.6 เห็นว่าดีขึ้น แต่อีกร้อยละ 10.2 เห็นว่าเลวลง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	5	3.0	3.0	3.0
ดีขึ้นมาก	9	5.4	5.4	8.4
ดีขึ้น	64	38.6	38.6	47.0
ไม่แน่ใจ	65	39.2	39.2	86.1
เลวลง	17	10.2	10.2	96.4
เลวลงมากขึ้น	6	3.6	3.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.6 สำหรับความเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน และบทบาทของฝ่ายต่างๆในการแก้ไขปัญหา

เจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนดีขึ้น ร้อยละ 43.4 ผู้นำศาสนาทั้งพุทธ มุสลิมมีบทบาทสร้างความไว้วางใจต่อกันของคนในพื้นที่ ดีขึ้นร้อยละ 46.4 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้นร้อยละ 50.0 ความไว้วางใจของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่รัฐมีเพียงร้อยละ 34.9 แต่ไว้วางใจเรื่องทั่วไป เรื่องลับๆจะต้องพิจารณา

การมีส่วนร่วมของชุมชน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	3	1.8	1.8	1.8
ดีขึ้นมาก	9	5.4	5.5	7.3
ดีขึ้น	72	43.4	43.6	50.9
ไม่แน่ใจ	50	30.1	30.3	81.2
เลวลง	23	13.9	13.9	95.2
เลวลงมากขึ้น	8	4.8	4.8	100.0
Total	165	99.4	100.0	
System	1	.6		
	166	100.0		

บทบาทของผู้นำศาสนาทั้งพุทธ มุสลิม ในการสร้างความไว้วางใจต่อกันของคนในพื้นที่

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ดีขึ้นมาก	7	4.2	4.2	4.2
ดีขึ้น	77	46.4	46.4	50.6
ไม่แน่ใจ	57	34.3	34.3	84.9
เลวลง	20	12.0	12.0	97.0
เลวลงมากขึ้น	5	3.0	3.0	100.0
Total	166	100.0	100.0	

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	3	1.8	1.8	1.8
ดีขึ้นมาก	10	6.0	6.0	7.8
ดีขึ้น	83	50.0	50.0	57.8
ไม่แน่ใจ	54	32.5	32.5	90.4
เลวลง	12	7.2	7.2	97.6
เลวลงมากขึ้น	4	2.4	2.4	100.0
Total	166	100.0	100.0	

ความไว้วางใจของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
ดีขึ้นมาก	11	6.6	6.6	7.2
ดีขึ้น	47	28.3	28.3	35.5
ไม่แน่ใจ	58	34.9	34.9	70.5
เลวลง	36	21.7	21.7	92.2
เลวลงมากขึ้น	13	7.8	7.8	100.0
Total	166	100.0	100.0	

3.7 ความคาดหวังต่อการยุติความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เจ้าหน้าที่รัฐไม่แน่ใจว่าสถานการณ์จะยุติได้ ร้อยละ 45.2 และอยากให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุดในพื้นที่ มีผู้เห็นว่าสถานการณ์จะดีขึ้น ร้อยละ 21.7

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ดีขึ้นมาก	16	9.6	9.6	9.6
ดีขึ้น	36	21.7	21.7	31.3
ไม่แน่ใจ	75	45.2	45.2	76.5
เลวลง	27	16.3	16.3	92.8
เลวลงมากขึ้น	12	7.2	7.2	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4. **ความเห็นเกี่ยวกับประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน**

4.1 การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม 2548 มีเจ้าหน้าที่รัฐทราบถึงร้อยละ 89.8

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	9	5.4	5.4	5.4
ทราบ	149	89.8	89.8	95.2
ไม่ทราบ	8	4.8	4.8	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4.2 หลังประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่รัฐร้อยละ 50.6 ไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จะดีขึ้น เมื่อจำแนกเป็นเจ้าหน้าที่รัฐทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมต่างก็มีความไม่แน่ใจ ว่าสถานการณ์จะดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 50.0 และร้อยละ 51.6 ตามลำดับ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
ดีขึ้นมาก	2	1.2	1.2	1.8
ดีขึ้น	26	15.7	15.7	17.5
ไม่แน่ใจ	84	50.6	50.6	68.1
เลวลง	36	21.7	21.7	89.8
เลวลงมากขึ้น	17	10.2	10.2	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4.3 หลังประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่รัฐร้อยละ 66.3 ไม่แน่ใจว่าชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้น และเจ้าหน้าที่รัฐทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมต่างก็มีความไม่แน่ใจ ว่าชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 64.4 และร้อยละ 69.4 ตามลำดับ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	1	.6	.6	.6
ดีขึ้นมาก	2	1.2	1.2	1.8
ดีขึ้น	16	9.6	9.6	11.4
ไม่แน่ใจ	110	66.3	66.3	77.7
เลวลง	29	17.5	17.5	95.2
เลวลงมากขึ้น	8	4.8	4.8	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4.4 หลังประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่รัฐมีความรู้สึกต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร เหมือนเดิม ร้อยละ 47.0 และรู้สึกว่าได้รับการคุ้มครองที่ดีขึ้น ร้อยละ 34.3

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	14	8.4	8.4	8.4
กลัวมากขึ้น	16	9.6	9.6	18.1
เหมือนเดิม	78	47.0	47.0	65.1
รู้สึกว่าได้รับการคุ้มครองที่ดีขึ้น	57	34.3	34.3	99.4
อื่นๆ	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4.5 หลังประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่รัฐมีความรู้สึกไว้วางใจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร เหมือนเดิมคิดเป็นร้อยละ 48.8 และมีความรู้สึกไว้วางใจมากขึ้น ร้อยละ 36.7

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	16	9.6	9.6	9.6
ไว้วางใจมากขึ้น	61	36.7	36.7	46.4
เหมือนเดิม	81	48.8	48.8	95.2
กลัวมากขึ้น	8	4.8	4.8	100.0
Total	166	100.0	100.0	

4.6 เจ้าหน้าที่รัฐมีความเห็นว่าควรมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไปอีก ร้อยละ 72.9 เนื่องจากในพื้นที่ยังมีปัญหาความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง หากต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย อาจทำให้การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทันท่วงที พรก.ถึงแม้ไม่ได้ใช้เต็มรูปแบบ แต่เมื่อถึงเหตุการณ์คับขันอาจจำเป็นต้องใช้ พรก.

ควรยกเลิกร้อยละ 22.9 เพราะควรแก้ที่ต้นเหตุ ไม่ใช่ปลายเหตุ ไม่เห็นมีอะไรดีขึ้น ควรหาแนวทางเข้าถึงประชาชนให้มากขึ้น

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ไม่ตอบ	6	3.6	3.6	3.6
ควรประกาศใช้ต่อไปอีก	121	72.9	72.9	76.5
ควรยกเลิกประกาศ	38	22.9	22.9	99.4
อื่นๆ	1	.6	.6	100.0
Total	166	100.0	100.0	

เจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยตำบล เห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นร้อยละ 58.3 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 41.7

พัฒนากรประจำตำบล เห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นเป็นร้อยละ 67.7 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 32.3

ครูเห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นเป็นร้อยละ 68.0 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 24.0

ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลเห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นเป็นร้อยละ 69.9 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 17.4

เจ้าหน้าที่ตำรวจ เห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นเป็นร้อยละ 90.9 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 6.1

ทหารเห็นควรให้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่อไป คิดเป็นเป็นร้อยละ 80.8 ควรยกเลิกคิดเป็นร้อยละ 15.4

5. ข้อเสนอแนะในการยุติเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส

5.1 ด้านนโยบาย

- อยากให้ทางรัฐบาลให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยการรับฟังความต้องการของประชาชนในพื้นที่ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ต้องการความสงบ แต่มีส่วนน้อยที่มีแนวคิดแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเกิดจากความเชื่ออุดมการณ์ส่วนบุคคล โดยใช้ศาสนามาสร้างความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน ดังนั้นรัฐควรมีมาตรการควบคุมบุคคลเหล่านี้มิให้แพร่ขยายแนวคิดที่ไม่ถูกต้องไปยังกลุ่มบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้รัฐควรมีความเข้มงวดในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มผลประโยชน์ตลอดจนผู้มีอิทธิพลในพื้นที่มิให้กลุ่มเหล่านี้สร้างปัญหาได้ อีกทั้งทางหน่วยงานของรัฐ จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่ารัฐสามารถให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้

- ในการยุติปัญหาความรุนแรงนั้นใช้วิธีจิตวิทยามวลชนในการแก้ไขปัญหา ดีกว่าการเสริมกำลังเข้ามาดำเนินการปราบปราบ ประสานความเข้าใจในระดับพื้นที่ให้ได้ นำประชาชนมามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- ระดับผู้นำต้องให้ความจริงใจในการแก้ปัญหาไม่ใช่ออกมาพูดทางทีวีอย่างเดียว ควรมาดูปัญหาและติดตามการทำงานด้วยตนเอง และควรให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานรู้จักขนบธรรมเนียมของพี่น้องชุมชนมุสลิมให้มากว่านี้ โดยเฉพาะผู้นำ

- ในการแก้ไขปัญหาควรแก้ไขในระดับนโยบายและหน่วยงาน ควรบูรณาการให้มีความชัดเจนระดับรัฐบาลก่อน แล้วจึงประกาศแนวทางแก้ไขปัญหา เพราะที่ผ่านมาทางหน่วยงานทางสังกัดทำให้ผู้ปฏิบัติภายใน พื้นที่รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ เกิดความสับสนเกิดความระแวงและไม่เข้าใจต่อเจ้าหน้าที่ ทำให้การแก้ปัญหาไม่ตรงจุด

- ไม่ปิดบังในเรื่องที่จะก่อให้เกิดความรุนแรงหรือทำให้เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายหรือเสียชีวิต

- รัฐบาลควรมีมาตรการที่เข้มงวดกว่านี้ ไม่ใช่โทษแต่ว่าเป็นกลุ่ม ๆ นี้ เป็นคนทำ บางครั้งอาจเป็นรัฐบาลเองที่เป็นคนทำ

- ให้รัฐเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชาวบ้านใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้มากที่สุด อย่าได้ระแวงซึ่งกันและกัน หากการกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมาย ขอให้พิจารณาอย่างรอบคอบและไม่มีคำว่าใส่ร้ายคนโน้นทีคนนี้ที เพื่อผลประโยชน์หรือหน้าที่การปฏิบัติงานเพียงชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น

- ให้รัฐกับชาวบ้านมีความประนีประนอมกันมากที่สุด

- จงรักกันดีกว่า เอาความยุติธรรมดีกว่า อย่าทำอะไรแล้ว ให้ผู้อื่นรับไป (ทำผิดไม่ยอมรับผิด) เสมอต้นเสมอปลาย

- ต้องใช้นโยบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว " เข้าถึง เข้าใจ พัฒนา " แน่นอนมันสามารถแก้ได้ ปัญหาอยู่ที่เจ้าหน้าที่เข้าหาประชาชนไม่ถึง ต้องรู้นิสัยรู้ปัญหาก็จะทำให้ดีขึ้น อยู่ที่เจ้าหน้าที่ที่จะทำงาน จริงใจต่อประชาชนไหม

- รัฐบาล/หน่วยงานในระดับจังหวัดไม่ควรสร้างภาพโดยการเกณฑ์พลังมวลชนมาเรียกร้องในสิ่งต่าง ๆ โดยประชาชนไม่สมัครใจ

- ถ้ารัฐไม่รีบแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธจะค่อย ๆ ทยอยขายทรัพย์สินไปอยู่ในภาคอื่นหมด หรือในจังหวัดภาคใต้ส่วนอื่น ถ้าพวกสมานฉันท์และพวกสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ มาในเขต 3 จังหวัดชายแดน เพื่อตรวจสภาพความเป็นอยู่ ช่วยกรุณาตรวจสอบดูว่า มีบ้านประกาศขายมากน้อยแค่ไหน สภาพเศรษฐกิจแย่มาก ร้านอาหารของชาวไทยพุทธปิดกิจการอพยพไปอยู่ที่อื่นเกือบหมดแล้ว

- ให้ยกเลิกสิทธิพิเศษต่าง ๆ ให้หมด เพื่อให้มีความเสมอภาค เท่าเทียมกับคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ต้องยอมรับว่าในอดีตพวกชาวไทยมุสลิมมีสิทธิพิเศษมาก แต่ในรัฐบาลปัจจุบันเริ่มมีความเสมอภาคมากขึ้น แต่พวกไทยมุสลิมก็ยังมีอภิสิทธิ์อยู่ในบางกรณี

- ใช้กฎหมาย ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด เข้มแข็ง ใครผิดใครถูกว่ากันตามกฎหมายไม่ยอมให้กฎหมู่อยู่เหนือกฎหมาย แต่เท่าที่เห็นทุกวันนี้ไม่เป็นเช่นนั้น โจร ผู้ก่อการร้ายซ้ำเติมทำอะไรได้ตามชอบเพราะมีนักสิทธิมนุษยชนและ กอส.คณะกรรมการเยียวยาคอยเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักสิทธิมนุษยชนเหล่านั้นไม่เคยออกมาประณามยามผู้ก่อการร้ายทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ประชาชนฯลฯ เจ้าหน้าที่ไม่กล้าทำอะไรเพราะกลัวการร้องเรียน การลงโทษจากผู้บังคับบัญชาตามแนวคิดของนักสิทธิมนุษยชน ทำตามกฎหมายกลายเป็นความรุนแรง จึงต้องปล่อยให้พวกก่อการร้ายสร้างความรุนแรงได้ตามใจชอบ ประชาชนอย่างเราก็ต้องคอยหลบหลีกให้ดี ถ้าดวงไม่ช่วยก็รอดตัวไปได้ เลิกเสียทีนโยบายส่งเสริมคนชั่วให้ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของคนดีอย่างที่ทำอยู่ทุกวันนี้

- รัฐไม่น่าเน้นการฝึกอบรม

- ในการแก้ปัญหาหรือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละจุด ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการหรือมาตรฐานเดียวกันในการแก้ปัญหา ให้มองสภาพสถานการณ์ว่าเหตุการณ์นั้น ๆ ควรใช้การเจรจาประนีประนอม อดทนอดกลั้นหรือว่าควรให้มาตรการขั้นเด็ดขาด

- เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ควรเร่งดำเนินการค้นหาผู้บงการที่อยู่เบื้องหลังมาดำเนินคดีให้เร็วที่สุด เพราะจะทำความคลางแคลงใจของประชาชนที่มีต่อกันหรือมีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหายไป

-ให้เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง หรือกรรมการอิสระสมานฉันท์ฯ ลงพื้นที่ให้เข้าถึงประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากเทศบาลหรือในเขตชุมชนเมือง เพราะทุกครั้งที่ลงมาในพื้นที่จะอยู่แต่ในเขตเมือง ทำให้ไม่รู้ปัญหาที่แท้จริง แล้วโทษเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติหน้าที่

- ให้ผู้นำศาสนามีบทบาทหน้าที่ในการป้องกัน ระงับเหตุร้ายต่าง ๆ

- ควรจะให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รับผิดชอบพื้นที่ของตน เพราะหากมีคนแปลกหน้าเข้ามาก็รู้ ลูกบ้านมีพฤติกรรมแบบไหน ประพฤติตนอย่างไรก็รู้ ควรจะให้รับผิดชอบพื้นที่ให้มาก

5.2 ด้านปากท้องชาวบ้าน

- เจ้าหน้าที่ต้องพยายามเข้าไปดูแลประชาชนในเรื่องความเป็นอยู่ สำรวจรายได้ของประชาชน การทำอาชีพต่างๆ เมื่อประชาชนในพื้นที่มีงานทำก็จะเกิดความสงบสุขเกิดขึ้น

- การเข้าถึง เข้าใจ พัฒนา สร้างอาชีพไม่ใช่จ้างงาน ฝึกให้ทุกคนทำงานเป็นด้วยลำแข้งของตนเอง จะได้ไม่มีเวลาไปก่อเหตุ การจ้างงานเป็นการใช้งบประมาณสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ แก้ไม่ตรงจุด

- ให้รัฐช่วยอย่างจริงจัง ในการพัฒนาคน และมีการติดตาม ประเมินผลจากโครงการ (ขอให้ทุนที่ลงไปเกิดการคุ้มทุน)

- สร้างงานให้กับประชาชน

5.3 ด้านเจ้าหน้าที่รัฐ

- ข้าราชการต้องมีความสมัครใจในการมาทำงานใน 3 จังหวัดภาคใต้ เพราะข้าราชการเหล่านี้จะได้ตั้งใจในการทำงานให้กับ 3 จังหวัดภาคใต้ เพราะถ้าย้ายข้าราชการที่ไม่มีความสมัครใจมาปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว จะทำให้ข้าราชการเหล่านี้ไม่ตั้งใจในการทำงาน คิดแต่จะย้ายอย่างเดียว

- ทำการคัดเลือกกลั่นกรอง และอบรมเจ้าหน้าที่ที่จะลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้

- ประชาชนมีความกลัวทหารตำรวจ อยากให้ทหารกับตำรวจสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชนมากว่านี้ และให้ความรู้กับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้ประชาชนมีความเข้าใจในการปฏิบัติตน

- ฝ่ายที่ปฏิบัติหน้าที่ต้องทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อลดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน

- เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ร่วมกันต่อต้านผู้ก่อความไม่สงบ อย่างจริงใจ ทุกๆ ฝ่าย

- ให้เจ้าหน้าที่ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

- ควรให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และถ้าเป็นไปได้อย่าไปจับคนที่ไม่มีความผิด(หรืออาจจะเป็นแพะรับบาป) โดยจับไปโดยให้สื่อเสนอออกไปว่าทางเจ้าหน้าที่ได้ทำงานเป็นอย่างดี

- อยากให้มีความยุติธรรมทั้ง 2 ฝ่าย และ อยากให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดูแล ความปลอดภัยให้แก่ชาวบ้านอย่างจริงจังมากขึ้น ไม่ใช่ว่าก่อเหตุเองและโยนความผิดให้คนอื่น

- ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ควบคู่ไปกับการใช้งานมวลชน

- เจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้ใหญ่ในบ้านเมืองความจริงจังกับการแก้ไขปัญหาให้มากกว่านี้ และควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ และยิ่งกว่านั้นควรสร้างแรงจูงใจ ในการทำงานให้กับรัฐและเจ้าหน้าที่ เช่นการ เพิ่มเงินเสี่ยงภัย การทวีคูณวันอายุราชการ ฯลฯ เจ้าหน้าที่ควรดูแลครอบครัวเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เสียชีวิต

- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรมีความเข้าใจในพื้นที่ ทั้งโดยเฉพาะด้านสังคม วัฒนธรรม อย่ามองชาวบ้านเป็นผู้ต้องหาหมดทุกคน

- เจ้าหน้าที่ของรัฐมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชน ไม่กดขี่ ข่มแหงประชาชน

- ควรจะให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รับผิดชอบพื้นที่ของตน เพราะหากมีคนแปลกหน้าเข้ามาก็รู้ ลูกบ้านมีพฤติกรรมแบบไหน ประพฤติตนอย่างไรก็รู้ ควรจะให้รับผิดชอบพื้นที่ให้มาก

5.4 ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

- ให้ประชาชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ให้เข้าใจวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

- ควรให้ประชาชนในพื้นที่ให้รู้จักแยกแยะปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง เรื่องใดเป็นข่าวลือและควรสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน เพื่อความสงบสุขในพื้นที่

- จัดวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครองให้กระจายครอบคลุมพื้นที่ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัดให้ทันท่วงที ในกรณีที่เกิดเหตุร้ายขึ้น เช่น ยิงรายวัน ระเบิดสะพาน เพิ่มเจ้าหน้าที่ทั้งในและนอกเครื่องแบบ

- ควรให้อำนาจทหารและตำรวจในการตัดสินใจในการเข้าระงับเหตุ เพราะตาม พรก. นายอำเภอเป็น ผอ.กอ.สสส.อำเภอ ขาดความรู้ในการสั่งใช้กำลัง เมื่อเกิดเหตุการณ์ทำให้มีการตัดสินใจล่าช้าและใช้กำลังไม่ได้บังคับบัญชาไม่เป็น

- ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ที่ห่างไกลให้มาก ๆ เพราะชาวบ้านขาดการรับข้อมูลที่ถูกต้องจึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ๆ

- สื่อ มีส่วนสำคัญในสถานการณ์อย่างมาก เช่น การแถลงการณ์ของท่านนายก บางทีความไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทที่นายกสื่อออกมา เหมือนสื่อเป็นของรัฐบาล สรุปอยากให้สื่อเป็นกลางมากขึ้น มีส่วนมาก ตราบใดที่ไม่สามารถสร้างความจริงให้ประชาชนเห็น ประชาชนก็ยังมีความหวาดระแวง

- ประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มความเข้าใจระหว่างการปฏิบัติงานของภาครัฐที่มีต่อประชาชน โดยใช้สื่อทั้งมวลที่มีอยู่ในท้องถิ่น

- สร้างสื่อที่เป็นกลางเพื่อให้ทุกคนรักกันและยุติปัญหา

- ควรมีการให้ความยุติธรรมกับคนที่ไม่ได้เป็นคนทำหรือเรียกว่าแพะรับบาป

- ตอนนี้ประชาชนยังไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ ก็อยากให้เข้าถึงประชาชนมากกว่านี้ ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงเนื้อหาของ พรก.ฉบับนี้

- สร้างการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

- กำจัดยาเสพติดสิ่งมอมเมา ซึ่งผู้ก่อการร้ายใช้เป็นอุปกรณ์สำคัญในการจูงใจวัยรุ่นไร้ปัญญาให้หันมาเป็นแนวร่วม

- เห็นควรถอดกำลังทหารที่มีมากเกินไป ใช้ทหารชุมชนสัมพันธ์เฉพาะที่จำเป็น เน้นการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ สมควรถอนกำลังออก ส่งทหารเข้ามามาก ก็เท่ากับส่งปัญหาเข้ามามากเช่นกัน

- ให้การศึกษา ปราบปรามยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายให้จริงจัง สร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ที่ถาวร ไม่ใช่ชั่วคราว

- เมื่อมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้น ขอให้จับตัวผู้ร้ายให้ได้ ให้ชาวบ้านได้รู้ว่าเป็นใคร ทำเพื่ออะไร เมื่อจับตัวผู้สงสัยไปแล้ว มักปล่อยตัวทุกครั้ง ทำให้ชาวบ้านไม่กล้าให้ความร่วมมือ เพราะไม่แน่ใจในความปลอดภัย

5.5 ด้านการศึกษา

- ต้องปฏิรูประบบการศึกษาให้กับเยาวชน ให้ได้ศึกษาในระบบโรงเรียนของรัฐมากที่สุด และต้องเป็นวิชาการที่สะท้อนความสันติสุข สามัคคี

- ให้การศึกษาภาคบังคับ

- ให้การศึกษาต่อชาวบ้านให้มาก อย่าเรียนแต่ศาสนาอย่างเดียวต้องเรียนอาชีพในการทำงานให้ครอบครัว

- ส่งเสริมการศึกษาด้านสามัญ

- ควรจะมีความชัดเจนในด้านการออกนโยบายด้านการศึกษา เช่น โรงเรียนตาดีกา ด้านการเรียนภาษาไทยในโรงเรียนสอนตาดีกา

- เพิ่มความรู้ทางด้านกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

- การให้การศึกษากับประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง

- ทางด้านศาสนาก็ควรส่งเสริมให้มีการสอนที่มีการเข้าใจอย่างแท้จริง

5.6 ด้านอื่น ๆ

- ร่วมใจกันต่อต้านผู้ก่อความไม่สงบ โดยมีทุกฝ่ายให้ความร่วมมือและมีความจริงใจ และแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

- ผู้ก่อเหตุร้าย ไม่ควรได้รับเงินชดเชย ไม่สมเหตุผลเลย

- ต้องให้อำนาจแก่คนในพื้นที่แก้ปัญหา คนนอกพื้นที่ไม่รู้รายละเอียดวัฒนธรรมของที่นี่ได้

- ถอนกำลังทหารออกไปจากพื้นที่ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่แต่เดิม

- ให้อำนาจในการดำเนินการ แก่ฝ่ายปกครอง และ ภาคประชาชน ในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังและเต็มที่

- ในฐานะที่เป็นประชาชนไทยมุสลิมคนหนึ่งและเป็นคนที่เกิดใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ญาติพี่น้องก็อยู่ในพื้นที่ถึงจะมีเหตุการณ์อย่างไรเกิดขึ้นก็ยังรักพื้นที่ และยังรักที่จะปฏิบัติงานเพื่อประชาชนและประเทศชาติให้ดีที่สุดอยู่แล้ว สำหรับหน่วยงานที่มาจากต่างจังหวัดที่ไม่ได้อยู่ใน ๓ จังหวัด และที่ได้ตั้งใจที่จะช่วยแก้ปัญหาในการยุติเหตุการณ์ความรุนแรงนั้น ขอให้ศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ ภาษา ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ให้มาก ๆ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ก่อนที่จะนำเสนอข่าวออกไปก็ให้นึกถึงผลกระทบต่อความรู้สึกของคนที่อยู่ใน ๓ จังหวัดด้วย